

SOLIDÀRIA

BUTLETÍ DE COOPERACIÓ, SOLIDARITAT I PAU

ELS DRETS HUMANS AVUI: BALANÇ HISTÒRIC, REPTES PRESENTS I FUTURS

Imatge de Laita Mota

AJUNTAMENT
SANT BOI
DE LLOBREGAT

SANT BOI
PURA INSPIRACIÓ

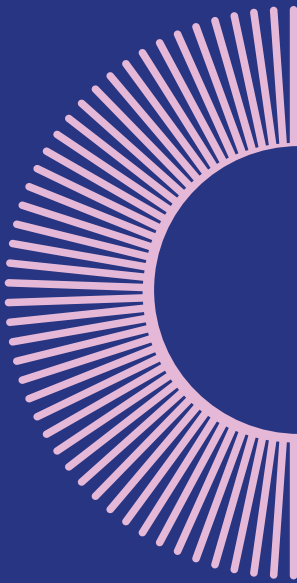

SANT BOI
COMPROMESA

Diputació
Barcelona

SOLIDÀRIA - NÚMERO 41

3/ PRESENTACIÓ

CRISTINA SERNA VARGAS, REGIDORA DE COOPERACIÓ, SOLIDARITAT I PAU

4/ NOTÍCIES

6/ MÉS A FONTS

ELS DRETS HUMANS AVUI

8/ VEUS I INTERDEPENDÈNCIES (I)

ENTREVISTA A DANI VILARÓ, RESPONSABLE DE COMUNICACIÓ
D'AMNISTIA INTERNACIONAL CATALUNYA

11/ VEUS I INTERDEPENDÈNCIES (II)

ENTREVISTA A CONOR FORTUNE, CAP DE COMUNICACIONS I
ESDEVENIMENTS DE FRONT LINE DEFENDERS

14/ ACCIONS PEL CANVI

ENTREVISTA A LINA M. GONZÁLEZ, ESPECIALISTA EN PREVENCIÓ
D'ABUSOS D'EMPRESES EN CONTEXTOS DE CONFLICTE I EN COMPRA
PÚBLICA A NOVACT - INSTITUT INTERNACIONAL PER A L'ACCIÓ
NOVIOLENTA

16/ INFORMACIÓ I RECURSOS

Edita: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat
Cooperació, Solidaritat i Pau

Redacció i correcció: Clara Sopena,
Marina Aguilar i Carol Lifona

Impressió: Impremta Pagès

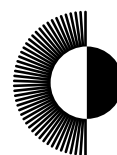
93 635 12 00

www.barrejant.cat

sensibilitzaciocooperacio@santboi.cat

Diputació
Barcelona

SANT BOI
COMPROMESA

CooperacióSantBoi

CooperacióSB

AJUNTAMENT
SANT BOI
DE LLOBREGAT

SANT BOI
PURA INSPIRACIÓ

Cristina Serna Vargas

Regidora de Cooperació, Solidaritat i Pau

Com a regidora de Cooperació, Solidaritat i Pau de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, em fa especial il·lusió presentar aquest nou número del butlletí Solidària perquè parla d'un dels temes cabdals pels quals treballem en el nostre dia a dia: els drets humans.

Sóc treballadora i educadora social de formació, i sempre m'he dedicat a l'àmbit de l'acció social. En els últims anys he estat treballant a Serveis Socials d'Atenció Primària, on he tingut contacte directe i diari amb moltes persones que sovint no tenien garantits els seus drets: famílies que, tot i tenir una feina, no podien pagar el cost d'un habitatge digne i havien de conviure en una habitació; infància en risc per situacions purament socioeconòmiques; persones amb discapacitat que quedaven excloses de la societat, o persones que fugien d'un país on hi havia violència, pobresa o eren perseguides per la seva orientació sexual i, malgrat haver demanat asil polític, finalment no se'ls hi concedia, generant una situació irregular que els encaminava cap a una greu vulnerabilitat i exclusió.

Des de molt petita he viscut de prop les dificultats que existeixen al voltant d'un procés migratori, i conforme vaig anar creixent vaig haver d'enfrontar-me a diverses discriminacions pel simple fet de ser dona i racialitzada. Tot plegat em va fer qüestionar si no ens trobem davant d'un retrocés de drets que suposadament estaven garantits, i ser més conscient de la importància de lluitar i defensar els drets humans, ja que aquesta és la única manera de poder millorar les condicions de vida de totes les persones, especialment d'aquelles que es troben en situació de vulnerabilitat, perquè no tenen accés als mateixos recursos ni les mateixes oportunitats.

Per poder revertir aquesta situació, es necessària una transformació real de les estructures i, per arribar aquesta transformació, és molt important entendre les veritables causes que generen les desigualtats socials i no deixar-nos arrossegar pel discurs d'odi que malauradament estan proliferant cada cop més a la nostra societat. En aquest sentit, la Declaració Universal dels Drets Humans és un document clau, ja que estableix les directrius internacionals bàsiques sobre la dignitat humana, la justícia social i la lluita contra les desigualtats, i és per això que en aquest número del butlletí hi reflexionem en profunditat.

Per això, des de la Regidoria de Cooperació Solidaritat i Pau, creiem que és vital l'educació per la solidaritat, per poder proporcionar eines a tota la ciutadania i en especial als i les joves, per qüestionar de manera crítica el model social, polític i econòmic existent i poder avançar cap a models alternatius que ens permetin garantir els drets humans arreu del món.

Així que si voleu saber més sobre les activitats que desenvolupem i voleu reflexionar i aprendre més sobre els drets humans, us convido a llegir aquesta nova edició de la Solidària!

EL LEMA “JO, LA GUERRA I COM M’HA CANVIAT EL MÓN” ENCAPÇALA LES ACTIVITATS DEL DIA INTERNACIONAL DE LA PAU 2023

Les diferents activitats d’enguany s’han programat amb l’objectiu d’oferir una reflexió al voltant dels nois i les noies i com els afecten els contextos de conflicte i violència. Com encaren aquest moment vital? Com aconsegueixen generar espais de diàleg i pau? Aquestes i altres qüestions es van plantejar el passat 21 de setembre al passat tancat del documental “[Generation Ukraine](#)”, al qual va assistir una seixantena de persones, i que mostra la realitat quotidiana de les persones joves que s’han quedat a viure al país, malgrat la guerra, i han intentat continuar amb les seves vides. De la mà de la seva productora ucraïnesa, Katia Henrikh, i del director de [FundiPau](#), Albert Caramés, es va establir un debat després de veure el documental. Com integrar un context de guerra en la

teva vida diària, l’auge de la cultura local ucraïnesa en un moment en què la seva societat i els seus territoris es veuen amenaçats pels míssils, o la resiliència personal i professional dels nois i les noies que viuen al país van ser alguns dels temes que van sortir al col·loqui.

L’endemà, aprofitant la seva estada a Sant Boi, la mateixa productora va facilitar un taller monogràfic amb una desena de joves, d’entre 16 i 22 anys, de diferents centres educatius formals i no formals. L’espai va servir per explorar, de forma participativa, al voltant de l’impacte de la violència i el conflicte en els i les joves i de com generar espais de diàleg i de resiliència des de la construcció de la pau en el nostre dia a dia.

RESPOSTA INSTITUCIONAL I CIUTADANA DAVANT LA CRISI HUMANITÀRIA PROVOCADA PEL TERRATRÈMOL AL MARROC

El terratrèmol de magnitud 6.8 MW i les diverses rèpliques que el divendres 8 de setembre van sacsejar el Marroc han generat una crisi humanitària al país però també una onada de solidaritat amb el poble veí. Davant d’aquest terrible esdeveniment, l’endemà de la catàstrofe l’Ajuntament de Sant Boi de Llobregat va expressar el condol per totes les víctimes i persones afectades i va establir un diàleg amb la comuni-

tat i les entitats marroquines locals per col·laborar en l’emergència. Així mateix, es va donar a conèixer el compromís de fer una aportació econòmica de 6.000 euros a la crida engegada el mateix dissabte pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament per sumar en l’esforç de reconstrucció i de suport a la població civil afectada.

Aquell mateix diumenge a les dotze, en el minut de silenci convocat per l’Ajuntament, representants del consistori, de les entitats de la ciutat i de la població van omplir la plaça de l’Ajuntament per expressar el seu condol i la solidaritat davant aquesta crisi humanitària.

[AQUÍ](#) trobareu més informació sobre com donar suport a la població víctima del terratrèmol al Marroc.

SANT BOI ACULL LA CELEBRACIÓ DEL DESÈ ANIVERSARI DEL PROJECTE CIUTATS DEFENSORES DE DRETS HUMANS

Ara fa deu anys naixia la primera edició del projecte que va impulsar l'Ajuntament de Sant Boi el 2013 i que actualment compta amb la participació de vint-i-vuit ajuntaments i nou institucions catalanes.

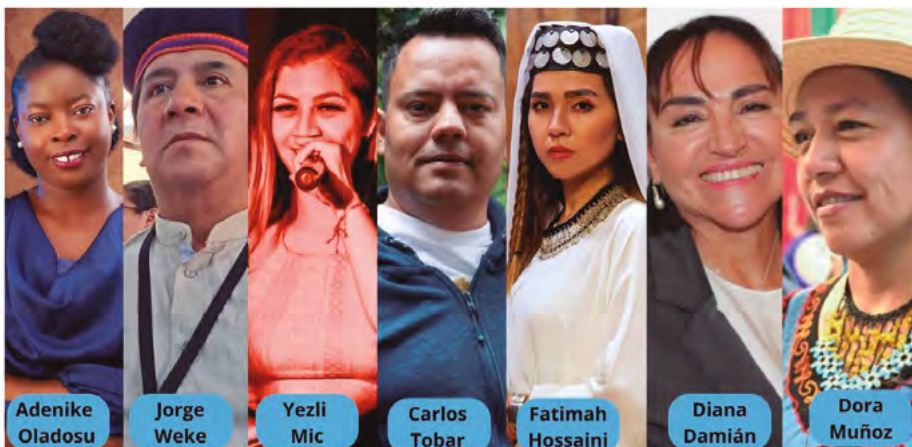
Aquesta onzena edició ha comptat amb la visita de set defensors i defensores dels drets humans provinents de sis països diferents. Del 2 a l'11 d'octubre han visitat Catalunya i han fet activitats de sensibilització als diferents municipis, així com actes d'incidència política, amb l'objectiu de donar a conèixer la seva tasca com a activistes. Sant Boi ha acollit aquest any l'acte inaugural d'aquesta edició, aprofitant la celebració del desè aniversari del projecte [Ciutats Defensores dels Drets Humans](#), centrada en la defensa dels drets mediambientals, els drets de les persones migrants i refugiades, els drets de les dones, els drets indígenes i els drets del col·lectiu LGTBIQ+.

Un dies més tard, el sis d'octubre, vam comptar amb la participació de la defensora [Fátima Hossaini](#) a l'acte inaugural del Barrejant, que donava el tret de sortida a un cap de setmana ple d'activitats. Hossaini és una artista i fotògrafa afganesa-iraniana refugiada a París des de l'agost del 2021. Les seves fotografies han aparegut en exposicions arreu del món, i el 2019 va fundar una organització sense ànim de lucre que treballa per a les dones, la joventut i la pau amb l'objectiu d'empoderar les dones a través de l'art i la fotografia.

Finalment, els dies 10 i 11 d'octubre vam celebrar els Fòrums d'Alumnes defensors/ores dels Drets Humans, on els nois i les noies d'ESO i Batxillerat de diferents centres educatius de la ciutat coneixien de primera mà el testimoni de tres activistes de Nigèria, Colòmbia i Mèxic. Concretament, [Carlos Andrés Tobar](#) (defensor dels drets del col·lectiu LGTBIQ+), [Diana Damián](#) (defensora dels drets de les persones migrants i refugiades) i [Adenike Oladosu](#) (activista climàtica impulsora del moviment *Fridays for Future* a Nigèria) els van parlar de les seves lluites i del context on exerceixen el seu activisme. A més, com cada any, els Fòrums d'ESO i Batxillerat han estat precedits d'una petita escena teatral creada expressament per joves de l'Aula Oberta de Teatre Social, els quals preparen una escena sobre els defensors i les defensores del Fòrum a través del teatre i la reflexió conjunta.

SANT BOI OFEREIX RECURSOS PER TREBALLAR L'EDUCACIÓ EN DRETS HUMANS A LES ESCOLES I ELS INSTITUTS

Cada inici de curs escolar l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat posa a disposició d'escoles i instituts el [Catàleg d'Activitats Educatives](#). Des de la Unitat de Cooperació, Solidaritat i Pau centrem aquesta oferta en tallers, activitats i recursos adreçats a professorat i alumnat amb l'objectiu de treballar a l'aula temàtiques relacionades amb la cultura de la pau, els drets humans, el dret d'asil, o la diversitat, entre d'altres. El passat 2022 es van sol·licitar noves activitats del catàleg adreçat a Primària, amb un total de 37 tallers fets amb 1.025 alumnes, mentre que des de Secundària es van sol·licitar 2 activitats i es va fer un total de 9 tallers i 3 fòrums de drets humans, arribant així a 510 alumnes.

EL BARREJANT 2023 POSA EL FOCUS EN ELS DRETS HUMANS I LA JUSTÍCIA

L'any en què es commemora el 75è aniversari de la Declaració dels Drets Humans, la 28a edició del [Barreiant](#), la Trobada de la Solidaritat de Sant Boi de Llobregat, ha fet un crit per la justícia i pel reconeixement de les lluites que arreu del món es posicionen per la dignitat i els drets de totes. Durant els dies 6, 7 i 8 d'octubre Can Massallera i la plaça de Teresa Valls i Diví han acollit les diferents activitats de la programació del Barreiant. Com cada any la Trobada de la Solidaritat de Sant Boi ha estat un punt de trobada entre les entitats de cooperació i la ciutadania, així com un espai de participació i de debat a través de les diferents propostes musicals, teatrals, de circ, de joc i de gastronomia.

Enguany hem comptat amb diverses propostes de petit format dirigides al públic familiar, entre les quals destacaven Mirla Riomar Trio, Cia.La Industrial Teatrera, Tombs Creatius, Mario G. Cortizo, Lali Be Good i els Diablers de Casablanca.

La imatge del cartell d'enguany ha estat dissenyada per l'artista colombiana [Laia Motta](#), inspirant-nos a preservar la vida en totes les seves formes des de la bellesa de les seves il·lustracions. Un homenatge a les lluites col·lectives i els drets humans com a horitzó de justícia.

RECONeixEMENT DELS PROJECTES EN L'ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ PER A LA SOLIDARITAT

El projecte escolar de commemoració del [Dia Mundial de les Persones Refugiades](#) (DMPR) i la [Mostra local de Cinema i Convivència](#) han estat reconegudes per la Federació Espanyola de Municipis (FEMP) i l'Agència Espanyola de Cooperació (AECID) com a bones pràctiques per promoure l'educació per a la ciutadania global.

Les resolucions de la [FEMP](#) i l'[AECID](#) de la I i II Edició per identificar bones pràctiques en l'àmbit de l'educació per a la ciutadania global han reconegut el valor dels projectes presentats per l'Ajuntament. Aquest reconeixement ha anat acompanyat d'una subvenció de 5.854€ que s'han destinat a finançar part de les despeses vinculades a la commemoració del DMPR el 2023.

El 5 i 6 de setembre la FEMP i l'AECID van organitzar unes jornades a Madrid per analitzar i destacar els projectes seleccionats i presentats per una vintena de municipis i administracions públiques de l'Estat on es promou la formació d'una ciutadania crítica, conscient i compromesa amb la transformació social. Mitjançant l'explora-

ció de casos d'èxit en l'àmbit social, econòmic, educatiu i dels drets humans, les jornades es proposaven generar un espai on compartir coneixements, generar inspiració a altres governs locals i contribuir a la implantació de les estratègies d'educació per la ciutadania global. Durant les Jornades es va fer un acte de lliurament del certificat de reconeixements als municipis seleccionats que van compartir les experiències en diverses taules de debat.

ELS DRETS HUMANS AVUI

A setanta-cinc anys de la Declaració Universal dels Drets Humans (DUDH) hi ha hagut avenços cabdals en la seva garantia i compliment, però encara queda molt de camí per recórrer. Vivim en un moment en què alguns dels drets aconseguits estan en retrocés, per l'auge de l'extrema dreta als governs nacionals i municipals, i en el qual els discursos d'odi i discriminació formen part de l'esfera política amb una impunitat esfereïdora.

Segons l'[Informe Anual d'Amnistia Internacional 2022-23](#) durant aquest període s'han desenvolupat nous conflictes al món, i els governs i grups armats continuen sent responsables de moltes de les violacions i abusos contra els drets humans. A les zones en conflicte la violència sexual cap a dones i nenes continua sent una arma de guerra, però la violència i discriminació cap a nenes, dones i persones LGTBI s'estén més enllà de les zones en conflicte i continua sent un problema global en totes les zones del món.

Un altre tema que continua molt present en el context internacional, segons l'Informe esmentat, és el dels moviments de població de persones refugiades i desplaçades internes, molts produïts pels conflictes armats, però no només. En aquest sentit, la Unió Europea ha demostrat que sí que és capaç d'acollir un gran nombre de persones que requereixen protecció internacional, com ha fet en el cas de les persones desplaçades per la guerra d'Ucraïna, però no ha aplicat el mateix criteri amb les persones provinents d'altres indrets del món. A les fronteres terrestres i marítimes, per exemple, es continuen practicant les devolucions en calent i s'ha deixat morir un gran nombre de persones al mar Mediterrani.

L'organització també posa de manifest les greus vulneracions del dret a la llibertat d'expressió, d'associació i de reunió, que es veu vulnerat en molts contextos, de la mateixa manera que alerta d'un important augment del cost de la vida, de la inseguretat alimentària, i de la pobresa, entre altres qüestions.

En aquest context d'incertesa, tant des de l'àmbit local com global, les institucions han

Ciutats Defensores dels Drets Humans

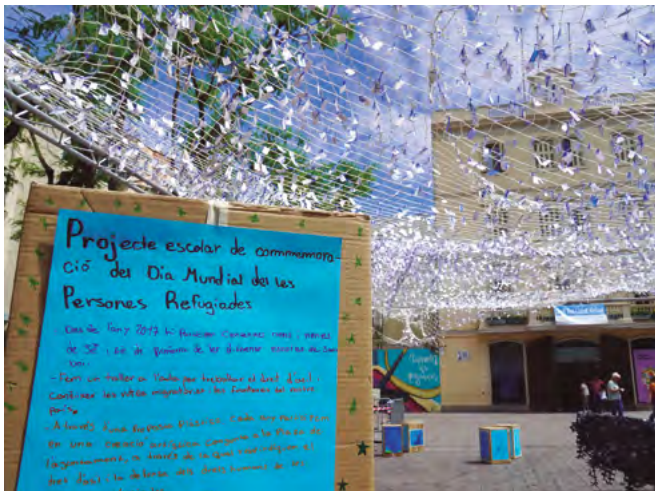
Edició XIII / 2023

Primavera: 19 -28 abril

Tardor: 2 - 11 octubre

@ciutatsdhh
#ciutatsdhh
ciutatsdretshumans.cat

Organitzen	Participen	Col·laboren

de defensar i crear polítiques públiques de qualitat que tinguin per objectiu la promoció i la defensa dels drets humans. També les entitats i organitzacions de la societat civil tenen un paper molt important a l'hora de posicionar-se, marcar temes a l'agenda política, o articular protestes ciutadanes quan la garantia de drets penja d'un fil.

L'Agenda 2030 és una eina indispensable quan parlem de drets humans, ja que estableix un full de ruta per connectar i escalar les experiències locals de defensa de drets amb el context global. En aquest sentit tots i totes som corresponsables de la vulneració de drets humans arreu del planeta, i és a les nostres mans reivindicar, des dels diferents espais de participació, la garantia dels drets humans per a totes les persones i col·lectius.

Des de Sant Boi destaquem la importància de donar continuïtat a projectes com **Ciutats Defensores dels Drets Humans**, que ens permet fer d'altaveu de les lluites i les reivindicacions de persones i col·lectius d'arreu del món en la defensa i la promoció dels drets humans. El projecte ens permet compartir reptes però també victòries, i fer-ho des d'una pluralitat de municipis i institucions compromeses amb els drets humans, posant de relleu la tasca dels defensors i defensores.

El paper de l'**Educació per la Ciutadania Global** també és cabdal a l'hora de construir una societat més crítica i revertir els discursos d'odi i les discriminacions que afecten les nostres societats. Malgrat sigui un camí llarg, a través de l'educació podem visibilitzar les diferents vulneracions de drets, explicar que hi ha diverses formes d'activisme social i polític, posar el focus en la interrelació entre el Nord Global i el Sud Global, i caminar cap a una societat més justa i igualitària. En aquest sentit al nostre municipi destaquem la importància d'alguns dels projectes que duem a terme amb l'alumnat dels centres educatius, amb l'objectiu de conscienciar i sensibilitzar al voltant de les diferents problemàtiques globals. És el cas de la Mostra de Cinema i Convivència, el Fòrum d'Alumnes i defensors/ores dels drets humans, l'Aula Oberta de Teatre Social o la commemoració del Dia Mundial de les Persones Refugiades, entre d'altres.

ENTREVISTA A **DANI VILARÓ,** RESPONSABLE DE COMUNICACIÓ D'AMNISTIA INTERNACIONAL CATALUNYA

Amnistia Internacional és una organització global i independent amb més de deu milions de persones que actuen contra la injustícia defensant els drets humans a tot el món.

Quina rellevància ha tingut, en l'àmbit internacional, la Declaració Universal dels Drets Humans, ara que es celebrarà el seu 75è aniversari?

Tota la rellevància. La Declaració serveix de pla d'acció global per a la llibertat i la igualtat, per protegir els drets de totes les persones arreu del món pel simple fet de ser persones, sense cap mena de discriminació. Va ser la primera vegada que els països van acordar les llibertats i els drets que mereixen protecció universal. I és la font principal i la base del dret internacional, de tractats de drets humans, de pactes que busquen que totes les persones visquin la seva vida en llibertat, igualtat i dignitat. Un altre tema és la seva aplicació pràctica: si bé és cert que no és legalment vinculant, la protecció dels drets i les llibertats continguts en la Declaració s'incorpora en nombroses constitucions i marcs jurídics estatals i subestatals que sí que són vinculants. S'ha convertit en una referència clara per a les normes universals de drets humans que han de promoure's i protegir-se en tots els països. Per a organitzacions com Amnistia la Declaració és una inspiració i una guia per a la nostra missió i visió, que és la d'aconseguir que cada cop més persones al món gaudeixin dels drets humans. La nostra feina, precisament, és fer vigilància i denunciar vulneracions i abusos als drets humans per mirar de canviar-los, i fer que els estats i altres actors els respectin cap cada cop més.

Quines són les principals preocupacions en l'àmbit de la vulneració de drets humans a l'Estat espanyol, actualment? I al món?

A l'Estat espanyol arrosseguem, des de 2015, una legislació que vulnera la llibertat d'expressió, de reunió i associació, com és tot el paquet de la Llei Mordassa o els delictes relacionats amb terrorisme al Codi Penal, que impacten negativament en aquests drets. Amb altres entitats de drets humans hem intentat capgirar aquesta situació però ara per ara no s'ha aconseguit i hi continuem treballant. Però la llibertat d'expressió no és l'únic dret amenaçat: alguns drets econòmics, socials i culturals també ho estan, com el dret a l'habitatge, per exemple. Totes les persones tenen dret a un habitatge adequat. No obstant això, veiem com aquest dret es vulnera cada vegada que s'ordena un desallotjament sense les degudes garanties. L'habitatge, a més, ha de ser assequible, no és un bé d'inversió o un producte de luxe, i aquí encara estem molt lluny d'aconseguir-ho. En els últims anys a Espanya també ha crescut enormement la preocupació per la

**AMNISTIA
INTERNACIONAL**

violència contra les dones. Desenes de dones moren cada any i des d'Amnistia Internacional volem posar en relleu la gravetat i la dimensió del problema, i aconseguir que les autoritats assumeixin la seva responsabilitat i treballin fort per eradicar aquesta xacra.

Al món tenim una situació paradoxal: per una banda veiem més gent que mai als carrers, mobilitzada, reclamant drets i, de l'altra, veiem amb preocupació com la resposta de molts governants i autoritats és repressiva. Ens preocupa que es militaritzin els carrers per frenar protestes socials, que s'utilitzi excessivament la força policial per atacar manifestants pacífics, la utilització de material antidisturbis que mutila persones -com les bales de goma-, o altres com els gasos lacrimògens o, fins i tot, el foc amb munició real.

Pel que fa als drets humans, quins nous reptes es plantegen, al llarg d'aquests últims anys? Fenòmens com la intel·ligència artificial, l'emergència climàtica o la llibertat d'expressió estan tenint un paper molt rellevant.

Sí, aquests tres que esmenteu són prioritaris i ja formen part de la nostra agenda. Davant l'eclosió de la Intel·ligència Artificial és clau que en els propers anys els estats regulin i supervisin que les empreses tecnològiques faran un ús d'aquesta tecnologia que respecti els drets humans, per exemple, prohibint el desenvolupament, la venda, l'ús i l'exportació de sistemes de reconeixement facial o tecnologies de vigilància massiva; o que es tracti seriosament com es regularà el flux de notícies i informacions falses que poden exacerbar i agreujar conflictes. Pel que fa a l'emergència climàtica nosaltres pensem que la crisi climà-

tica és també una crisi de drets humans; que el canvi climàtic impacta en els drets de les persones i és una font imparable d'abusos i vulneracions de drets. És per això que des d'Amnistia pensem que no podem perdre més temps, ja no pot haver-hi més excuses. Els estats han d'adoptar urgentment canvis legislatius i de polítiques per abandonar de manera gradual, però amb rapidesa, els combustibles fòssils i dur a terme una transició energètica urgent i justa que respecti els drets humans i protegeixi les comunitats que actualment depenen d'economies basades en els combustibles fòssils. Donem suport a un Tractat de No Proliferació de Combustibles Fòssils que sigui jurídicament vinculant. Pel que fa a la llibertat d'expressió aquest és el dret humà més vulnerat arreu del món. Pràcticament en tots els països del món podem trobar algun atac a la llibertat d'expressió, i és un dels nostres principals àmbits d'actuació.

Des d'Amnistia Internacional engegueu campanyes estatals i internacionals en funció de les principals preocupacions al voltant de les vulneracions de drets humans més flagrants. Quines destacades ara mateix?

En l'àmbit internacional tenim en marxa una campanya per protegir el dret a la protesta. Treballem per a denunciar les violacions del dret a protestar, cada cop més freqüents arreu del món, i per a fer costat a moviments socials que s'esforcen per aconseguir canvis positius i una ampliació de drets. La campanya demana als governs del món que transmetin el missatge inequívoc que cal protegir els qui protesten i els demana que eliminin els obstacles i les restriccions injustificades, com ara l'ús excessiu de la força, per poder exercir aquest dret a la protesta pacífica.

En l'àmbit estatal, ens preocupa molt l'accés a la salut. La pandèmia ens va mostrar molt clarament com és d'important comptar amb un sistema públic de salut que garanteixi atenció a totes les persones sense discriminació. Recordem, per exemple, què va passar a les residències... És per això que demanem a les autoritats que reforcin pressupostàriament l'Atenció Primària, perquè totes les persones puguin veure garantit i assegurat el seu dret a la salut.

▲ Foto: Afganistan_AFP/Getty Images

Com a països que preocupen darrerament, tenim el focus posat a llocs com l'Afganistan o l'Iran, sobretot per tot el que té relació amb els atacs als drets de les dones.

Fent un esforç de síntesi... quines són les principals fites aconseguides en aquests 75 anys?

S'han aconseguit èxits, ens agrada veure el got mig ple. En primer lloc destacaria que estem arraconant la pena de mort. Fa 75 anys estava molt estesa, gairebé tots els països del món l'aplicaven. L'any 1976, quan des d'Amnistia ens posem a treballar per la seva abolició, només 16 països l'havien eliminat de la seva legislació, la majoria d'ells europeus. Avui dia ja hi ha fins a 121 països que l'han abolit total o parcialment. És el que ens fa pensar que avancem cap a un món sense pena de mort. A més, s'han aconseguit tractats internacionals importants que regulen aspectes que són font inextinguible de vulneracions de drets humans, com el tractat del comerç d'armes (2014) o el de fabricació i emmagatzematge de mines antiper-

sona. D'altra banda, diria que en aquests 75 anys també hem vist avançar en sensibilització i consciència col·lectiva que els drets humans s'han de defensar: Si bé per una banda és cert que des de determinats sectors hi ha una ofensiva antidrets, també és veritat que hi ha més gent que mai mobilitzada, que fa activisme pels drets humans arreu del planeta, que no pensa tolerar passes enrere en cap àmbit. Ho hem vist sobretot els darrers anys amb l'eclosió imparable del moviment pels drets de les dones o l'activisme pel clima. A més, també hem vist com l'espectre dels drets humans s'ha ampliat a drets que abans no es tenien tant en compte, dels quals no se'n parlava tant, com tots els que estan relacionats amb drets econòmics i socials, com per exemple l'accés a l'habitatge o la salut, entesos com a drets i no pas com a béns de consum. Això en certa manera pressiona els governs, les autoritats, perquè abordin aquestes qüestions: ho tenen més complicat per mirar cap a una altra banda en aquestes qüestions essencials que afecten el benestar de les persones.

ENTREVISTA A CONOR FORTUNE, CAP DE COMUNICACIONS I ESDEVENIMENTS DE FRONT LINE DEFENDERS

Front Line Defenders (FLD) es una organització internacional de drets humans que treballa per protegir els defensors i defensores de drets humans en situació de risc.

Què és Front Line Defenders, i quan va néixer?

Front Line Defenders es una organització internacional de drets humans que va néixer a Dublín el 2001, amb l'objectiu principal de protegir els drets humans dels defensors i les defensores en risc. A més de la seva seu a Dublín, l'organització té una oficina de defensa global a Brussel·les i un representant amb seu als EUA, a més de personal regional amb seu a països d'arreu del món.

Com actueu per donar suport a la tasca dels defensors i les defensores en risc?

Front Line Defenders ofereix un suport ràpid i pràctic a aquests defensors i defensores a través de diferents mitjans específics, com ara:

- Incidència internacional en nom dels defensors/es dels drets humans en risc, inclòs el suport d'emergència a aquells que es troben en perill immediat
- Subvencions i suport per a les necessitats pràctiques de seguretat dels defensors/es dels drets humans; inclosa la reubicació temporal dels defensors dels drets humans
- Materials de capacitació i recursos sobre seguretat i protecció integrals, inclosa la seguretat digital
- Oportunitats de benestar com el programa "Descans i respir", per a defensors/es dels drets humans que pateixen estrès extrem com a conseqüència de la seva feina

- Suport a les necessitats de visibilitat, inclosa la divulgació als mitjans, el suport a les campanyes, el premi FLD, la producció de materials de visibilitat i la formació en el desenvolupament de capacitats sobre visibilitat, orientada a la protecció

- Oportunitats de treball en xarxa i d'intercanvi entre defensors/es dels drets humans, fins i tot a la Plataforma biennal de Dublín

- Resposta d'emergència i crisi mitjançant una línia telefònica d'emergència que funciona les vint-i-quatre hores en àrab, anglès, francès, rus i espanyol; així com un suport ràpid de crisi segons sigui necessari

Podries destacar algunes de les dades més rellevants sobre la situació dels defensors i les defensores al món?

Cada any publiquem el nostre *Anàlisi Global*, que ofereix un resum de les tendències globals i estadístiques relacionades amb la protecció de defensors i defensores de drets humans a tot el món, en relació amb l'Anàlisi Global 2022, publicat el passat mes d'abril.

Les cinc principals amenaces contra els defensors dels drets humans en l'àmbit mundial van ser arrest o detenció (19,5%); acció legal (14,2%); atac físic (12,8%); amenaces de mort (10,9%); i vigilància (9,6%). A Àsia i Amèrica les amenaces de mort van ser la violació més freqüent contra els defensors; a l'Àfrica ho van ser l'arrest i la detenció; mentre que a Europa, Amèrica del Nord i a l'Orient Mitjà es trac-

tava d'una acció legal contra els defensors/ores. L'informe també cita 401 defensors/ores assassinats/ades en vint-i-sis països el 2022, segons les estadístiques del Memorial HRD, una iniciativa col·lectiva d'organitzacions de drets humans que treballen per recopilar i verificar dades sobre els assassinats de defensors/ores de drets humans cada any.

Hi ha països on ser defensors/es de drets humans és encara més perillós que en d'altres. Quins són els contextos més complicats per exercir aquest tipus d'activisme? Com analitzeu el risc que pateixen els defensors i les defensores i el tipus de protecció que necessiten?

És molt difícil comparar un tipus d'amenaça amb un altre. Les nostres dades mostren que, entre les sol·licituds que rebem de suport a la protecció, els cinc sectors més rellevants de la defensa dels drets humans el 2022 van ser: els drets ambientals, de la terra i dels pobles indígenes (11%); la llibertat d'expressió (10%); el moviment de protesta/la llibertat de reunió (9%); els drets de les dones (7%); i la impunitat i l'accés a la justícia (6%). Els cinc països més mortífers per a les persones defensores dels drets humans van ser Colòmbia, Ucraïna, Mèxic, Brasil i Hondures, que en conjunt van representar més del 80% dels assassinats, segons dades de HRD Memorial. Només Colòmbia va representar el 46% del total, amb almenys cent-vuitanta-sis assassinats documentats i verificats pel soci de HRD Memorial, Somos Defensores.

L'activisme dels defensors de drets humans té també conseqüències per a ells, i d'aquí sorgeix el programa "Descans y respir". En què consisteix?

Front Line Defenders considera la protecció dels defensors dels drets humans d'una manera holística i defensa el benestar i les pràctiques de gestió de l'estrès com a part del conjunt d'eines que s'ofereix als defensors i les defensores. El programa Rest & Respite, que s'ofereix només amb invitació, es va crear per permetre que els defensors dels drets humans puguin passar una estona i recarregar les piles en un entorn segur, alhora que milloren les seves habilitats perquè puguin treballar més eficaçment quan tornen a casa. El programa té un enfocament flexible i intenta donar resposta a les necessitats del defensor/ora. Alguns d'ells i elles estan allotjats/ades a Irlanda, altres trien una destinació més propera a casa seva, on tenen un interès particular o contactes existents. Generalment és per a estades curtes que van d'una setmana a tres mesos, durant les quals els defensors i les defensores poden descansar merescudament durant un temps curt i fugir de les circumstàncies estressants i difícils en què treballen, per centrar-se exclusivament en la seva salut i benestar. També poden optar per treballar en un projecte específic, aprendre sobre seguretat digital o millorar altres habilitats rellevants per a la seva feina.

ENTREVISTA A LINA M. GONZÁLEZ,

Especialista en prevenció d'abusos d'empreses en contextos de conflicte i en compra pública a Novact - Institut Internacional per a l'acció Noviolenta.

Actualment, a Novact, coordines els projectes per prevenir els abusos d'empreses en context d'ocupació i conflicte i els projectes de compra pública. Com treballeu, des d'aquest àmbit?

La nostra línia de treball s'anomena *Prevenir els abusos d'empreses en context de conflicte*. Al llarg dels anys des de [Novact](#) ens vam trobar que algunes de les pitjors vulneracions de drets humans per part d'empreses es donen en contextos de conflicte armat i ocupació militar, en punts fronterers i allà on els estats autoritaris necessiten controlar la dissidència política. Per aquests motius la nostra feina consisteix a denunciar els abusos i la impunitat del poder corporatiu i donar suport al desenvolupament de legislacions vinculants que exigeixin rendició de comptes a les empreses.

Novact es va crear al 2016, conjuntament amb l'organització [Suds](#) i l'Observatori de Drets Humans i Empreses a la Mediterrània - [ODHE](#). La feina de l'ODHE se centra a fer recerca, comunicació i incidència per tal de visibilitzar els abusos que es cometen per part d'algunes empreses. A més, treballem en moltes xarxes per fer incidència i sensibilització cap a les administracions públiques i la ciutadania en general. Una d'aquestes xarxes és l'Eix d'empreses i Drets Humans de Lafedec, on ens trobem prop de setze organitzacions de Justícia Global que fem seguiment de les vulneracions de drets humans comeses per empreses que operen a Catalunya, encara que no totes són catalanes. També, en el marc de la coherència de polítiques, som al Grup de Compra Pública Socialment Responsable, on participem administracions públiques, universitats, sindicats i també organitzacions de Justícia Global.

Nosaltres, tot el treball que fem de recerca, comunicació i sensibilització a l'ODHE, el traslladem cap al Grup de Compra Pública a través de la campanya permanent [99,3% Responsable](#) i altres espais de treball en xarxa o d'incidència.

Quines són les principals vulneracions de drets humans per part de les empreses transnacionals, arreu del món?

Les vulneracions de drets humans per part de les empreses són una preocupació important des de la dècada dels anys setanta, especialment per la dimensió dels impactes que està generant sobre els drets humans de les persones i sobre el medi ambient.

En pràcticament tots els sectors productius existeixen riscos de vulneració de drets humans, territorials o mediambientals, a causa del model deslocalitzat de la producció i la desigualtat entre el Nord i el Sud global. Es produeix el que es denomina *dumping social* en les relacions laborals globals, i aquest fenomen, que no té una única definició en l'àmbit internacional, és explicat per la mateixa [Unió Europea](#) com: "La pràctica a través de la qual les persones treballadores reben un salari o tenen unes condicions d'habitatge inferiors si es comparen amb aquelles que determinen les lleis o els acords col·lectius més rellevants del mercat laboral, o que són prevalents allà on s'opera". Des del punt de vista mediambiental, l'economia ecològica utilitza el concepte de "comerç ecològicament desigual". Joan Martínez Alier hi fa referència explicant que a la gent i als governs dels països pobres els manca el poder necessari per internalitzar les externalitats negatives en els preus de les exportacions i per imposar un "impost sobre l'esgotament del capital natural". En resum, les condicions desiguals globals del comerç i la producció estan generant vulneracions inherents al funcionament del sistema.

Ara bé, les principals o més evidents les podríem identificar per col·lectius afectats o per sectors. Si ens centrem en col·lectius afectats trobem que els pobles indígenes estan especialment amenaçats per l'acció de les empreses. Les extractives mines i de recursos naturals (monocultius de grans

dimensions, hidrocarburs i aigua, per exemple) i els megaprojectes multimodals d'infraestructures són els qui generen més impacte. Les comunitats indígenes han experimentat l'assassinat dels seus líders, desplaçaments i amenaces a causa de la defensa del territori. L'any 2017 l'organització IWGIA va reportar l'assassinat de 500 indígenes en 19 països, entre altres afectacions. Aquesta situació es repeteix també per a comunitats pageses que conviuen territorialment amb les indígenes, encara que no es reconeixin com a tals.

Les nenes i els nens també són un col·lectiu especialment afectat. La OIT ha destacat que el 25% del treball esclau al món és **treball infantil**. Així mateix, la xarxa **Electronic Watch** també ha assenyalat que un de cada quatre treballadors de la indústria electrònica són treballadors migrants en condició de treball forçat.

A més, cal afegir la perspectiva de gènere a tot el que ja hem mencionat. La OIT també ha especificat que el 58% de les víctimes d'esclavitud moderna són dones. I existeixen sectors específics, com la indústria tèxtil, on prop del 80% de la mà d'obra és femenina.

Finalment, no podem deixar de banda les poblacions que es troben sota règims polítics autoritaris, que solen tenir serioses dificultats per fer valer els drets bàsics laborals i se'ls impedeix l'afiliació sindical; poblacions i països que es troben en conflicte armat intern o sota el règim d'ocupació militar i/o política per una potència ocupant com el cas de Palestina, el Sàhara Occidental, el Tibet, el Iemen i algunes regions d'Ucraïna, entre altres. En aquests casos les poblacions sota ocupació presenten múltiples vulneracions de drets humans, inherents al procés colonial, i una desigualtat desmesurada d'accés a recursos. També estan sotmeses a pràctiques laborals abusives, abusos sexuals i amenaces a la vida permanents. Hi ha incomptables empreses transnacionals que operen en aquests contextos i no realitzen estudis de risc en matèria de drets humans adequats ni avaluen el seu impacte com a interventores en el manteniment d'aquestes situacions sistemàtiques de vulneració.

Centrant-nos en els sectors en els quals generen major impacte es poden destacar les empreses ex-

tractives, ja sigui mineres, de materials de construcció, d'hidrocarburs o altres matèries primeres com l'oli de palma, el cotó, la canya de sucre, la soja, etc. També es troba una gran quantitat de drets vulnerats en la indústria militar, tèxtil, electrònica, de material mèdic, en la recent indústria de la vigilància i el control associada a tecnologies de doble ús militar i civil (drons, app de rastreig i Intel·ligència Artificial i biometria), en el sector agrícola i d'extracció de recursos pesquers; la indústria farmacèutica, de fabricació de cotxes i les grans empreses tecnològiques. Només aquests tres últims sectors es troben entre els deu sectors empresarials que més diners inverteixen en lobbys sobre els legisladors de la Unió Europea. Segons l'organització **Corporate Europe Observatory**, el 2023 dotze de cada tretze llobbistes del Consell o del Parlament europeus són representants empresarials i un pertany a sindicats o organitzacions socials.

D'altra banda, com bé reconeix l'**esmena 8** del text de proposta de Directiva Europea de Diligència de guda de les Empreses, en matèria de sostenibilitat l'impacte ambiental del sector de les empreses privades és molt significatiu: "Tan sols cent empreses han estat l'origen de més del 70% de les emissions mundials de gasos d'efecte hivernacle des de 1988 (...) existeix un desajustament determinant entre els compromisos climàtics de les empreses i les seves inversions reals en la lluita contra el canvi climàtic".

Un dels principals problemes, actualment, és la impunitat amb què vulneren els drets humans les grans empreses i les corporacions, que tenen sovint més poder que els mateixos estats. Com la podem combatre? La legislació internacional és suficient per emparar els drets?

Precisament a causa de l'enorme poder que tenen moltes empreses la seva capacitat d'influència sobre el poder polític global és enorme. Ja hem esmentat abans la quantitat de recursos que inverteixen per evadir o influir en els processos reguladors. Les empreses transnacionals pressionen especialment perquè els estats depenguin d'elles i, sota la idea de la seva capacitat d'innovació, s'escapoleixen dels processos reguladors generals per determinar regles d'"autoregulació" en funció dels seus propis descobriments i beneficis econòmics.

NOVACT

Noviolència
Nonviolence
اللاعنف

La Unió Europea, per exemple, té una de les legislacions globals més exigents en matèria de contaminants i pesticides. I, tot i així, segons els càlculs de l'organització ChemSec, els [costos socials de descontaminació](#) i els costos sobre la salut a causa de les afectacions territorials de la indústria dels PFAS ascendeixen als 16 trilions d'euros per any. El 2023, de fet, el Parlament Europeu no ha estat capaç de fer encara més restrictiva la legislació per a acció contaminant d'aquestes empreses, tot a causa de l'intens lobby promogut per aquestes. Només cal imaginar que es permeten aquestes grans indústries en llocs del món amb legislacions més laxes...

Actualment també trobem un munt d'empreses renovables vinculades a parcs eòlics, solars o de biomassa, operant en situacions sota ocupació a Palestina o al [Sàhara Occidental](#) que, amb una imatge de [Greenwashing](#), ignoren intencionadament que les seves operacions es regeixen pels principis del Dret Internacional Humanitari i no són aprovades per les poblacions locals, de les quals han ignorat el consentiment lliure i informat.

Per tant, s'identifica que la legislació internacional definitivament no és suficient per emparar els drets humans globals i ambientals. Tot i així, hi ha col·lectius i organitzacions del Sud i del Nord global que estan actuant per crear mecanismes de regulació globals. El primer d'aquests processos que s'està duent a terme, des de 2014, és el de la creació d'un Tractat Internacionalment Vinculant en matèria d'Empreses i Drets Humans. Aquesta negociació es duu a terme en el si de Nacions Unides i, a través d'ella, les organitzacions de la "[Campanya Global per a Desmantellar el poder corporatiu](#)"

i les organitzacions de l' "[Aliança pel Tractat](#)" busquen pressionar els estats perquè existeixin mecanismes de rendició de comptes igualitaris per a tots els països i les empreses transnacionals.

A la Unió Europea s'estan duent a terme diàlegs per a la negociació de la directiva europea de diligència deguda de les empreses en matèria de sostenibilitat, que presenta un avenç important, encara que insuficient, per prevenir la vulneració de drets humans que puguin cometre empreses europees en altres territoris. En l'àmbit local, les organitzacions de Lafede.cat del Grup d'Empreses i Drets Humans, amb el suport de sindicats, alguns sectors universitaris i les empreses de l'economia social i solidària, estem impulsant la creació del [Centre Català d'Empreses i Drets Humans](#) al [Parlament Català](#). El Centre tindria l'objectiu de rebre denúncies de les comunitats del Sud Global i d'empreses que operen a Catalunya, i faria seguiment i avaluació de cada cas per plantejar les recomanacions a les institucions catalanes perquè aquestes prenguin les mesures més pertinents. A més, el Centre vol ser un espai de reflexió i proposta de polítiques públiques que ajudin en la prevenció de vulneracions de drets humans i ambientals i, en aquesta mesura, també es planteja com un organisme que pugui proposar innovacions normatives.

Finalment, la Compra Pública vol ser una eina que possibiliti la coherència de polítiques públiques i el compliment dels drets humans i ambientals en les cadenes de valor. Des del Grup de Compra Pública Socialment Responsable es treballa, des de 2018, amb l'objectiu de trobar maneres d'incorporar clàusules de protecció als drets humans per a béns i serveis adquirits per les administracions públiques i, d'aquesta manera, aconseguir que les autoritats locals i autonòmiques siguin veritables garants en la protecció de drets, que en el seu cas són d'obligat compliment. L'[Ajuntament de Barcelona](#), Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya i altres ajuntaments o diputacions catalanes estan realitzant estudis diagnòstics de diversa naturalesa i proposant guies o instruccions per promoure una compra pública socialment responsable amb perspectiva de justícia global.

Observatori de Drets Humans i Empreses a la Mediterrània (ODHE)

L'Observatori de Drets Humans i Empreses és una iniciativa de SUDS i NOVACT (Institut Internacional per l'Acció Noviolenta) que pretén identificar les empreses, conèixer pràctiques i avaluar el seu respecte i compliment dels drets humans i la legislació vigent en matèria de drets humans.

<http://www.odhe.cat/>

Shock Monitor

Shock Monitor documenta i estudia l'evolució de la Guerra Privada i el seu impacte mundial en els drets humans.

<http://shockmonitor.org/>

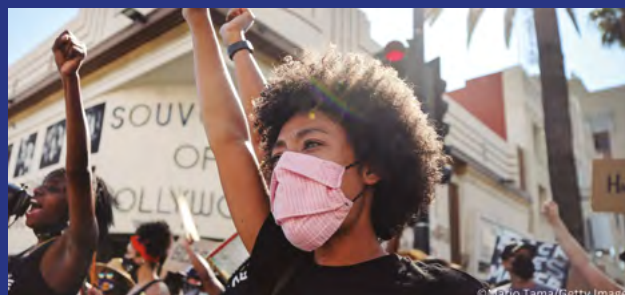

Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC)

Publicació Impactes del canvi climàtic en els drets humans, gener 2023.

El document estableix els impactes del canvi climàtic en cadascun dels drets humans recollits a la Declaració Universal dels Drets Humans, i els vincula a les empreses al desenvolupament econòmic i al sistema normatiu ambiental derivat del Conveni Marc de Nacions Unides contra el canvi climàtic.

<https://www.idhc.org/ca/publicacions/impactes-del-canvi-climatic-en-els-drets-humans.php>

Amnistia Internacional

Mapa interactiu: en el marc de la campanya global d'Amnistia Internacional "Protegim la Protesta", l'organització cartografia en un mapa interactiu les nombroses violacions de drets humans que es perpetren a tot el món contra les persones que protesten.

<https://viewer.mapme.com/b6c33e91-01ac-47e8-b5cf-1784659c2244>

Informe 2022/23 Amnistia Internacional: "La situación de los derechos humanos en el mundo"

<https://www.amnesty.org/es/documents/pol10/5670/2023/es/>

Observatori DESC

L'Observatori DESC és un centre per a la defensa dels Drets Humans que concentra els seus esforços a desmuntar la percepció devaluada dels Drets Econòmics, Socials, Culturals i Ambientals (DESCA) -dret a l'habitatge, al treball, a l'educació, a la salut, a l'alimentació, a l'ambient sa- en relació amb altres drets com els drets civils i polítics i els drets patrimonials

<https://observatoridesc.org/>

NOVACT

Informe *Vulneración de derechos humanos en la Frontera Sur del Estado español 2021-2022 – Racismo institucional, fronteras y política migratoria*

L'informe, elaborat sota la coordinació de Irídia i Novact, ha comptat amb la col·laboració de més d'una desena d'organitzacions. El document presenta una anàlisi qualitativa de les diferents vulneracions de drets detectades a la Frontera Sud espanyola i nordafricana.

<https://iridia.cat/es/Publicaciones/vulneracion-de-derechos-humanos-en-la-fs-del-estado-espanol-2021-2022/>

Global Witness

Global Witness és una organització que treballa per un planeta més sostenible, just i igualitari, en el qual les corporacions prioritzin els interessos de les persones i del planeta.

<https://www.globalwitness.org/es/>